

Atuqta Fiestaman Apashqan

El zorro llevado a la fiesta

Quechua de Huamalíes — Dos de Mayo,
Huánuco

Asociación Cristiana JAWCA
Pasaje San Mateo, Lote 05, La Esperanza — Amarilis
Huánuco — Perú — 2017

Ilustrador: Jhonel Rosales Córdova

Juk kutishi atuqqa pasaypa
malaqash pachanpis qawluluptin
puriykarqan pishqukunata rikacha-
kur. Sayno puriykaptinshi juk condor
elaqpita jananpa pajar yurirkamuptin
atuqqa fiyupa mansakaykurqan.
Sayno mansakaptinshi condorqa
asipashpan atuqta nirqan: —Cumpä
atuq, ¿imatataq sankapaykachaykar
ashiykanki?

Sayno niptinshi atuqqa nirqan: —
Mikanarmi pishqukunata rikachakur
pulliykä, cumpä. Jinatami almäpis
maypa aywaqpaqshi manchakay-
kachimashkanki. ¿Imatataq

chayjinanpa mansakäsimar qamqa
kaypa pulliykanki?

Sayno niptinshi condorqa nirqan:
—Fiestaman qayasimaptinmi
sayman aywaykä, cumpä.

Sayno niptinshi atuqqa nirqan: —
¿Manasuraq noqatapis say fiestaman
pushakarkamankiman, cumpä?

Sayno niptinshi condor nirqan: —
Mana qayaykäsishuptikiqa manami
pushämansu. Saymanqa lapanpis
shuntakäyanqa qayasishqan kaqku-
nalami. Say fiestapaqqa mikuytapis
ali alilatami kamarikuykan qayasi-
shqankunata qarananpaq.

Niptinshi atuqqa nirqan: —¿Chay fiestataqa maychötaq kamarikuy-käyan, taytay?

Sayshi condorqa nirqan: —Say fiestaqa ciëluchömi kanqa. Saymanqa aywayta munarpis manami kamäpakunkipaqsu.

Niptinshi atuqqa nirqan: —
¿Kallaaaju! Kananqa ¿imatataq rurayküpis chayman aywanäpaq?
¿Manachuraq alqu wiruqlapaqpis pushakarkamankiman, cumpä?

Sayno niptinshi condorqa nirqan: —Say fiestaman pushanäpaqqa ¿imalatapis tukayta yachankiku, cumpä? Imalatapis tukayta yachaptikiqa say fiestacho

tukanaykipaq kushishqami
chaskikuyäshunkiman.

Sayshi atuqqa nirqan: —Aw,
noqaqa pinkullu tukayta yachämi,
cumpä. Pinkulluta tukarqa
pïmaytapis waqarachïraqmi.

Sayno wilaptinshi condorqa apari-
kurkur atuqta ciëluman pajaypa
chäsirqan. Sayman chaykunanpaqqa
tukuy casta uywakunawan pishquku-
nashi kaykäyarqan. Saykunata rikay-
kurshi atuqqa fiyupa kushikurqan.
Condornashi chaykasir fiestayuyta
wilaparqan pinkullu tukayta atuq
shumaq yachashqanta. Sayshi
fiestayuyqa kushikushpan atuqta
jukla qarapakurqan.

Mikurkuptinnashi änir atuqqa
valornin yurirkurqan.

Say tardishi ciëlucho fiesta qalay-
kurqan. Saychöshi atuqqa pinkulluta
tukapakurqan. Sayno tukapakurshi
atuqqa waran waran aysalata
mikurqan ajayashqanyaq.

Sayshi fiesta ushayqa aywalayna
karqan. Lapan uywakunapis y
pishqukunapis aywakuyaptinnashi
atuqtapis condor kutisimunanpaqna
waqtanman wisäsirqan. Sayshi pajar
kutiykäsimumptin atuqqa puklapar
condortaqa picunmanpis nawinman-
pis dëdunta jatirqan. Sayshi
condorqa rabyanashpan nirqan: —
¡Ama sayno puklapämaysu!

Sayno nikaptinpis atuqqa mana
cäsukushpanshi chikshapar qalaykur-
qan. Sayno chikshapaptinshi con-
dorqa rabyashna nirqan: —;Saynöla
puklapämaptikiqa
jitariykushaykipaqmi!

Sayno nikaptinpis saynöla puklapar
crestanta kapchuparkuptinshi
condorqa rabyakushpan
jitariykamurqan. Jitariykamuptinshi
atuqqa: —;Shalvaykalämay tiyuyyy!
;Shalvaykalämay tiyuyyy! —nir
qaparaypa qayakamurqan.

Sayno qayakamuqta wiyarshi
runakuna wayinpita yarquyarqan
rikayänanpaq. Sayshi rikayarqan
atuq waskaypa waskar ciëlupita
shikwaykämuqta. Sayno

shikwaykämüqta rikarshi niyarqan:
“Taqayqa uysha suwa y walpa suwa
atuqmi shikwaykämün”.

Sayno nirshi salvananpa trukança
estäckakunata jawipaykuyarqan. Say
jawishqan jananmanshi atuqqa
pachanpa jatikaqpaq jeqamur
wanurqan.

Yachasikuy: Yanapämaqñinsitaqa
ama puklakushunsu. Tarisimänansi
raykulaqa ama runa mayinsita
alitupäshunsu.